

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, S. Dariaus ir S. Girėno g. 1-33, LT-62137 Alytus, tel. /faks (8 315) 51 653,
el. p. amsbiuras@zebra.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301768543

**ALYTAUS MIESTO MOKYKLŲ MOKSLEIVIŲ PATIRTŲ
LENGVŲ TRAUMŲ ANALIZĖ UŽ 2010 METUS**

2011 m.

Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, siekdamas išsiaiškinti, koks yra Alytaus miesto moksleivių traumatizmo paplitimas ir traumų pobūdis mokyklose, atliko traumatizmo Alytaus miesto mokyklose tyrimą. Šiuo tyrimu siekiama sužinoti, kaip dažnai ir kokias traumas mokyklose patiria mokiniai, kur ir dėl kokių priežasčių susižeidžiama, kas ir kokią pagalbą suteikia nukentėjusiesiems.

Alytaus miesto mokyklose 2010 m. rugsėjo mėnesio duomenimis mokėsi 11219 mokinių. Per 2010 metus mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistės užfiksavo 1353 moksleivių patirtas lengvas traumas.

Tikslas:

Išanalizuoti mokinių traumatizmo paplitimą ir pobūdį Alytaus miesto mokyklose 2010 metais.

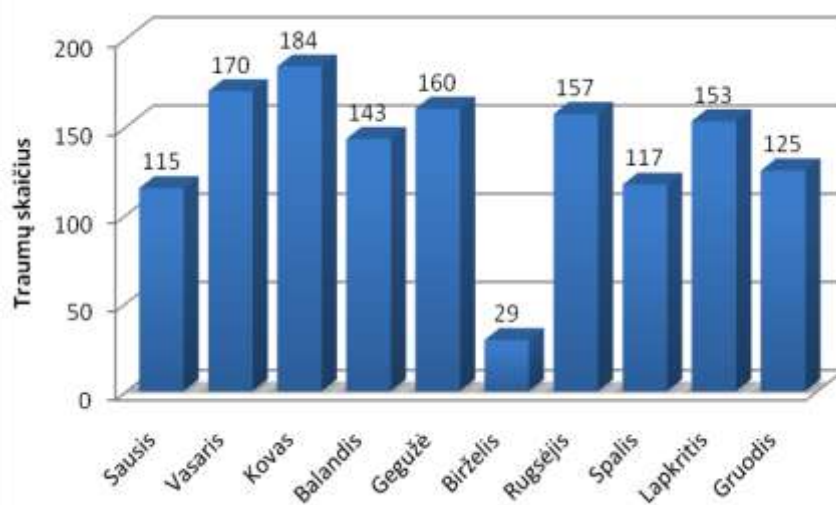
Tyrimo metodika:

Mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistės nuo 2010 m., mokinių patirtas lengvas traumas registravo apsilankymų žurnaluose ir visuomenės sveikatos biuro parengtose moksleivių patirtų lengvų traumų registravimo formose.

Rezultatai

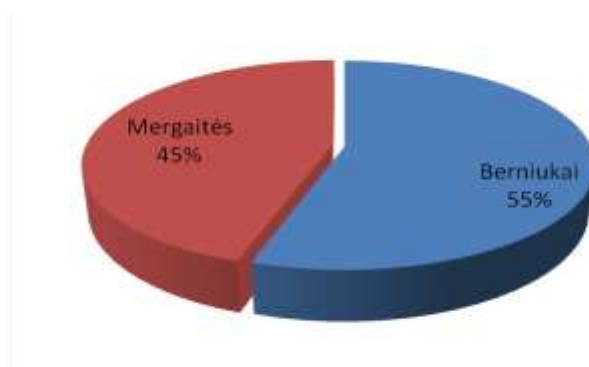
2010 m. sausio – birželio mėn. užregistruota 801 lengva trauma, o per 2010 m. rugsėjo – gruodžio mėn. buvo užregistruota 552 lengvos traumos. Taigi, daugiau traumų moksleiviai patyrė per pirmą metų pusmetį. Greitoji medicinos pagalba į mokyklas dėl traumų 2010 metais buvo kviesta 30 kartų.

Daugiausiai traumų užregistruota kovo mėn. 13,6 proc., vasario mėn. – 12,6 proc., gegužės mėn. – 11,8 proc. nuo visų mokinių susižeidimų. Mažiausiai nelaimingų atsitikimų užregistruota birželio mėn. ir visai neužregistruota liepos bei rugpjūčio mėn., nes, kaip žinoma, nuo birželio mėn. antrosios pusės mokiniams prasideda vasaros atostogos.

1 pav. Traumų pasiskirstymas 2010 metais pagal mėnesius.

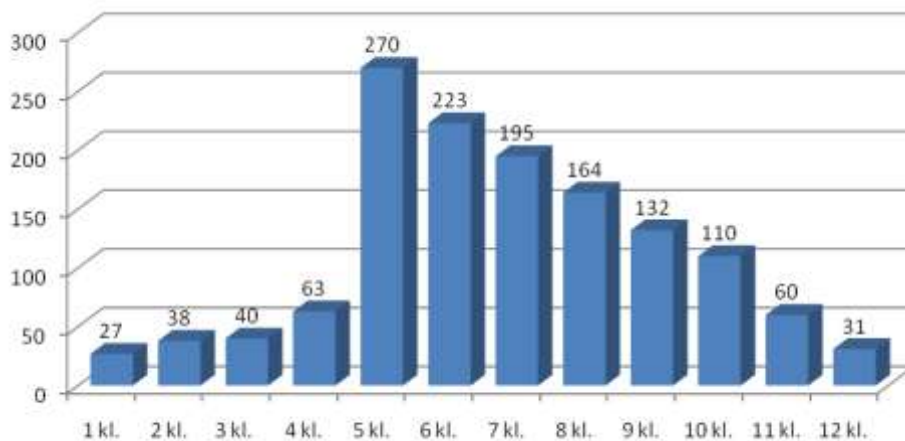
Berniukai traumas patiria dažniau nei mergaitės (atitinkamai 55 proc. ir 45 proc.), jie daugiau rizikuoja, yra judresni ir dėl to dažniau patiria traumas.

2 pav. 2010 metais patyrusių traumas pasiskirstymas pagal lytį.

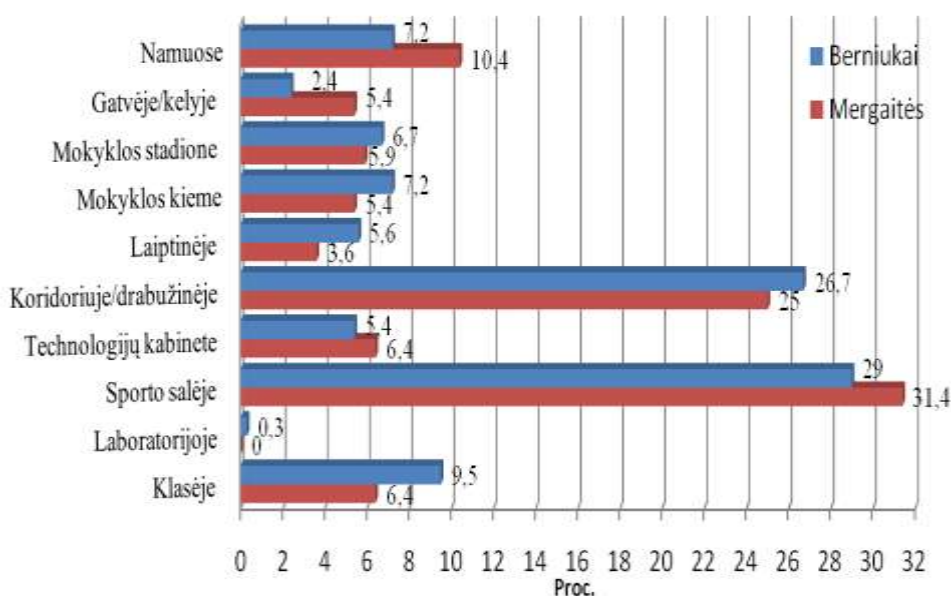
Dažniausiai mokykloje susižaloja penktokai. Jie sudaro ketvirtadalį (20 proc.) visų patyrusių traumas. Tai didžiausios rizikos susižeisti mokykloje grupė. Šio amžiaus vaikai yra linkę burtis į grupes, draugai jiems kartais turi didesnę įtaką negu tėvai. Norėdami pasirodyti drąsūs prieš

draugus, žaisdami, sportuodami, ar leisdami laiką kieme, šio amžiaus vaikai neretai elgiasi labai rizikingai ir gali sunkiai susižaloti. Rečiausiai nuo traumų nukenčia vyresniųjų klasių mokiniai: dvyliktokai (2,3 proc.). Šių klasių mokiniai ramesni, santūresni, atsargesni, todėl susižeidžia rečiau. Išanalizavus duomenis pastebima, kad kuo mokiniai mokosi aukštesnėje nei penktoje klasėje, tuo traumų patiria rečiau. Nedidelę dalį sudaro ir pradinių klasių mokinių patirtos traumos 12,4 proc. nuo visų patyrusių traumas.

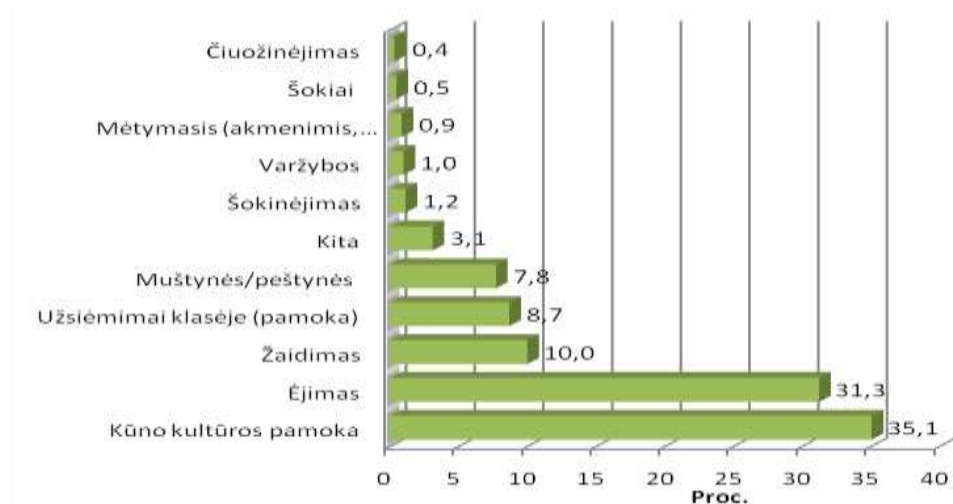
3 pav. Traumas patyrusių mokinių pasiskirstymas pagal klases.

Tyrimo metu paaiškėjo, kad mokiniai traumas dažniausiai patiria sporto salėse (30,1 proc.), kiek mažiau susižalojama koridoriuose, drabužinėse (25,9 proc.).

4 pav. Traumų pasiskirstymas pagal įvykio vietą (proc.).

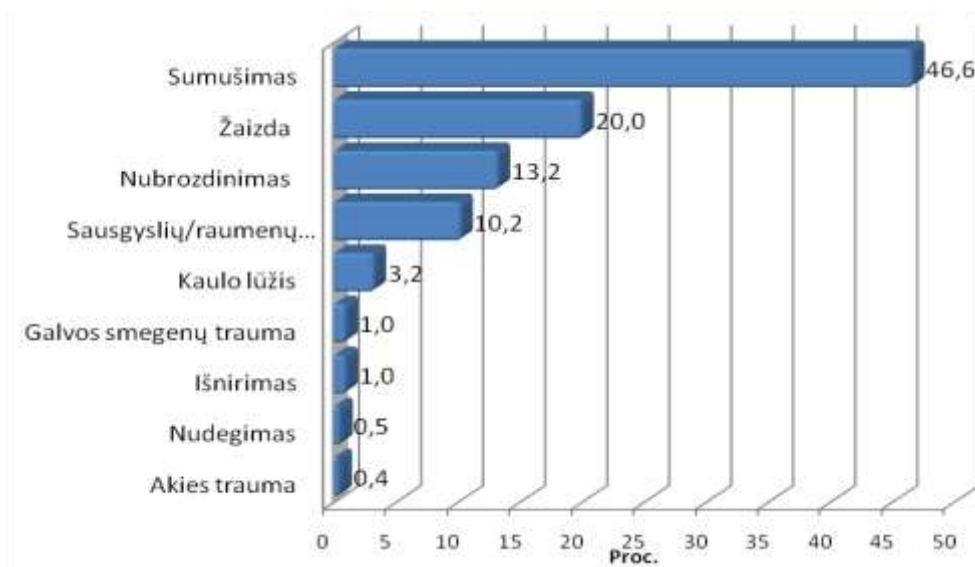
Mokinių veikla, įvykus traumai, yra svarbus aspektas analizuojant traumatizmą mokyklose. Remiantis 2010 metų duomenimis, daugiausia įvykusių traumų kūno kultūros pamokose (35,1 proc.), bei ėjimo metu (31,3 proc. (5 pav.).

5 pav. Traumu pasiskirstymas pagal veiklā, kurios metu moksleivis patyrē traumu 2010 metais.

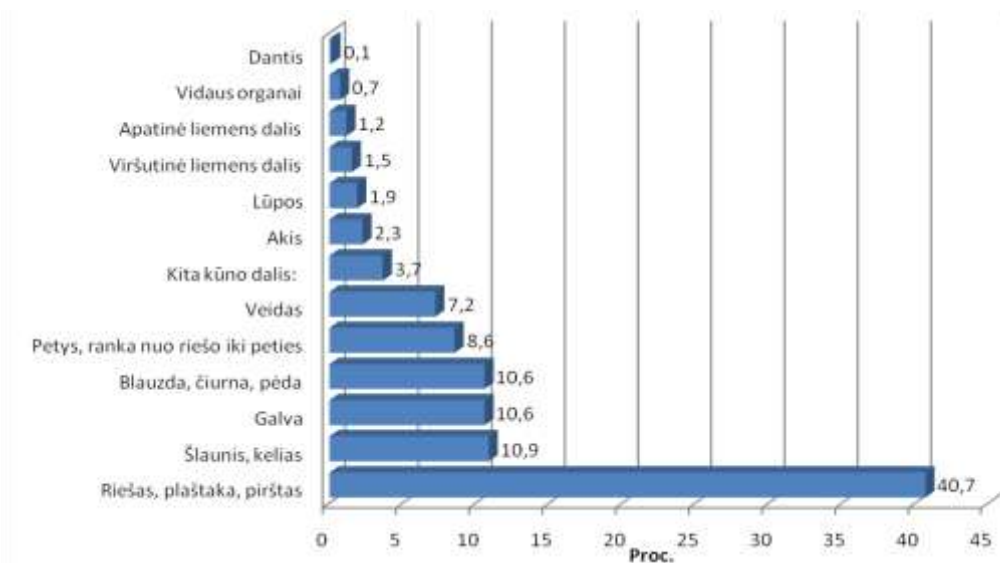
Toks lielais skaiēus traumu, īvykstanēiū sportuojant, rodo nepakankamā kūno kultūros mokytoju dēmesī sportuojantiems vaikams. Būna atvejū, kai sportuojantys mokiniai yra paliekami vieni be priežiūros, dažnai pradedant sportuoti nepadaromi tinkami apšilimo pratimai, kas vēliau lemia įvairius susižeidimus. Svarbu, kad kūno kultūros mokytojai nebūtū abejingi ir aiškintū mokiniams apie galimus pavojus, atliekant įvairius pratimus, ir patartū, kaip nuo jų apsisaugoti.

Beveik pusē susižeidusių mokinių patiria įvairiū kūno daliū sutrenkimus, sumušimus (46,6 proc.), penktadaliui nukentėjusiųjų traumų padariniais tampa žaizdos (20,0 proc.). Nubrozdinimais atsiperka 13,2 proc. visū susižeidusių. Sausgysliū ar raumenū patempimai sudarē 10,2 proc., kaulū lūžimai – 3,2 proc. visū traumū. 2,9 proc. mokinių patyrē tokias traumas kaip išnirimas, nudegimas, galvos smegenū bei akies traumas (6 pav.).

6 pav. Traumos rūšis

Atlikus surinktų duomenų analizę pagal traumos lokalizaciją (kūno vieta, kuri buvo sužalota), paaiškėjo, kad 2010 metais, mokiniai daugiausiai, t.y. 40,7 proc., patyrė riešo, plaštakos ar pirštų traumas. Po 10 proc. moksleivių susižalojo šlaunį ar kelį, dar tiek pat moksleivių susižalojo blauzdą, čiurną ar pėdą bei galvą (7 pav.).

7 pav. Traumų pasiskirstymas pagal sužalotas kūno dalis(proc.).

Traumas patyrusiems mokiniams dažniausiai pakakdavo visuomenės sveikatos priežiūros specialisčių mokykloje suteiktos pirmosios pagalbos, tačiau 14,4 proc. nukentėjusiųjų buvo iškviesti tėvai, 8,6 proc. susižalojusių buvo nuvesti į artimiausią ambulatoriją ar pirminį sveikatos priežiūros centrą. Greitoji medicinos pagalba į mokyklas dėl traumų buvo kviesta 30 kartų – jos prirėkė 2,2 proc. susižeidusiųjų.

Išvados

1. 2010 m. berniukai traumas patiria dažniau nei mergaitės (atitinkamai 55 proc. ir 45 proc.).
2. Dažniausiai mokykloje susižaloja 5 klasių mokiniai. Jie sudaro daugiau nei trečdalį (20 proc.) visų patyrusių traumas.
3. Mokiniai traumas dažniausiai patiria mokyklų sporto salėse (30 proc.).
4. Mokiniai daugiausiai (40,7proc.) patyrė riešo, plaštakos ar pirštų traumas.
5. Traumas patyrusiems mokiniams dažniausiai pakakdavo visuomenės sveikatos priežiūros specialisčių mokykloje suteiktos pirmosios pagalbos.

Pasiūlymai

1. Didelis skaičius traumų, įvykstančių sportuojant, rodo nepakankamą kūno kultūros mokytojų dėmesį sportuojantiems vaikams. Svarbu, kad kūno kultūros mokytojai nebūtų abejingi ir aiškintų mokiniams apie galimus pavojus, atliekant įvairius pratimus, ir patartų, kaip nuo jų apsisaugoti.
2. Reikėtų sustiprinti mokytojų ir vyresnių klasių mokinių budėjimus pertraukų metu mokyklos koridoriuose, kieme, laiptinėse.
3. Kadangi traumų priežastimi dažnai tampa susistumdymai ir susimušimai su kitu asmeniu, reikėtų mokiniams daugiau švietėjiškos veiklos pirmos pagalbos ir smurto prevencijos klausimais.

*Irma Geraltauskaitė
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė,
vykdanti visuomenės sveikatos stebėseną*